

Тъкмо когато се готвѣха да обѣдватъ, слугата му поднесе на сребърна табла едно писмо.

Щомъ взе въ ржце писмото, Шмулъ започна да се мѣта като риба на пѣськъ.

— Це какво е това? Засто ми е това нѣсто? развика се той и цѣлъ треперѣше.

Никой отъ околнитѣ не разбираше, какво става, но за всички бѣше ясно, че обѣдътъ трѣбва да се прекъсне.

Нѣма да описвамъ мжкитѣ, които Шмулъ прекара тоя день. Ще спомена само едно: този човѣкъ, на гледъ слабъ, геройски устоя срещу най-голѣмитѣ измжчвания на съвестъта.

— Нисто, нисто! Само ме дръзъ здраво, Лия! Като искамъ клуца на касата, не давай! убеждаваше той жена си.

Шмулъ си спомни, че нѣкога бѣше обещалъ да помогне на едно благотворително дружество, председателъ на което бѣше единъ неговъ познатъ генералъ. Ето сега случай да даде своя подарѣкъ.

Шмулъ предпазливо разпечата пратения му по пощата пликъ, съ щипци извади изъ него съвестъта, тури я въ другъ пликъ, прибави и хиляда лева банкнота, запечата плика и го изпрати на генерала.

Вечеръта Шмулъ забрави прекаранитѣ тоя день мжки и измисли такава търговска спекула, че на другия день всички останаха като гръмнати, щомъ я научиха.

V.

И много време така се скита по свѣта горката, измжчена съвестъ. Посети хиляди хора. Но никой я не щѣше. Всѣки гледаше, какъ-какъ да се отърве отъ нея.

Най-послед дотегна ѝ, че нѣма кжде глава да подслони. Тя се оплака на последния притежателъ, единъ пропадналъ дребенъ търговецъ:

— Защо ме измжчвате? Защо не ме оставите на покой?

— Какво да те правимъ, госпожо съвестъ, когато никому не си нужна.

— Ето какво, отговори съвестъта. — Намѣри малко дете, разтвори предъ мене неговото чисто сърдце и ме постави въ него. Може това невинно създание да не се отвръщава отъ мене и, като расте, да отгледа и мене.